ГОДИНА XVII.

ИЗЛАЗИ:
У УТОРАК, ЧЕТВРТАК И НЕДЉЛЮ
редовно, а осим тога и изванредно.

ОГЛАСИ
се плаћаю од свакога редка из ситни слова први пут 6, а послѣ 4 нов. За жиг сваки пут 30 нов.

Рекламациє шалю се незапечаѣене и без поштанске марке. — Писма ненаплаѣена примаю се само од дописника.

НАПРЕДАК.

БРОИ 113.

ПРЕДПЛАТНА ЦЕНА:
СВУДА У АУСТРИСКИМ ЗЕМЛЯМА
На годину 12, напол. год. 6, на четврт 3, а мѣсечно 1 фр. а. в.
У СРБ. КНЕЖЕВИНИ:
На годину 120, на пол. год. 60, на четврт год. 30, а мѣсечно 10 гроша.

Предплату примаю све поште; овдѣ у мѣсту уредништво, а у Бѣограду Разноситель Напредка.

У НОВОМЕ САДУ, У НЕДЉЛЮ 27. СЕПТЕМБРА 1864.

Гимназия у Новоме Саду.

У послѣднѣм брою листа овога говорено є о просвѣти нашой уобште. Наведено є тамо, како ми на овой страни немамо іошт ни данас ни єдне честите или подпуне среднѣ и више школе, а како такве школе имаю браћа наша на оной страни. Споменуто є тамо, како се те све оностране школе издржаваю о државноме трошку, тако, да се тамо никакве школарине неплаћаю него напротив држава издржава више ђака из своє и из сродни земаля, а код нас држава на школе наше ние давала іошт никад ништа, него нам се напротив стаяло на путу да неможемо на то употребити ни оно наше иманѣ народно, коє се случайно затекло, и од кога се многа просвѣтна потреба закрпити могла.

Свему томе дало нам є повода прво царска наредба од 1860. године, да се Романима и Србима даде по єдна подпуна гимназия о државноме трошку, друго та околност, што є та ствар долазила до сада у министарски, у штатски и у унтерихтски рат, пак іошт ние свршена него ће по свой прилици доћи іошт у четврти рат, — у райхсрат. Ове околности, у свези са садашньом радньом на предлозима за конгрес, заиста су такове, да є о ньима явно проговорити нуждно.

Нити знамо, нити нам є толико нуждно знати повод той найвишой царской наредби. Доста є то, да є цар наредио, да се єдна гимназия о државноме трошку подигне за Србе а єдна за Романе. И као што є некада дотична власт молѣна за допуштенѣ, да се за подизанѣ велике гимназие у Новоме Саду може купити милостиня или прилози од народа, влада є са тим ту найвишу наредбу довела у свезу и у први мах є наредила, да се покуша овой садашньой малой гимназии придодати о државноме трошку четри даля разреда.

Кроз то би држава уштедила 4 до 5000 фор. Велике гимназие стаю обично на 11 до 12,000 фор. Кад би држава допустила само онай трошак за велику гимназию, кои се не може подмирити из садашнѣга фонда те гимназие, она неби морала издавати више од 6,000 – 6,500 фор.

На основу томе позван є патронат ове гимназие на договор и споразумлѣнѣ. Послѣдице тога биле су, да є патронат задржавао автономию досадашню, а рачун од помоћи државне сведен є на 6—6,500 ф. Већ су тражени од владине стране и послѣдньи и найманьи услови, као н. пр. да обштина остави гимназии и даље свои 100 ютара землѣ на издржаванѣ, да дає кућу, да се обвеже кућу оправляти, нуждни огрѣв давати итд.

И ми смо іошт прошле године са часа на час изчекивали найвише коначно одобренѣ на подизанѣ велике гимназие у Новоме Саду. Што є год влада захтѣвала, то є учинѣно. И тако смо се надали, да ће већ прошле године отворити се овдѣ код нас гимназия велика. А кад то ние било прошле године, него се пролѣтос искала та обвеза од обштине, да ће давати огрѣв, и кад є и то обштина учинила, мислили смо за цѣло, да ће се сад са почетком ове школске године велика та гимназия отворити.

Онда, кад смо се томе найвише надали, дође нам из Беча тай весели глас, да та ствар іошт ние ни близо своме краю, него да є унтерихтсрат, кои є лане установлѣн, имао ту ствар пред собом. Државно министарство послало му є то сбог тога, да каже, шта он о томе мисли. И он є, прегледавши сва акта, нашао за добро казати, да неби валяло признавати ту автономию, кою патронат тражи, и кад држава већ оће да дає помоћ за подизанѣ велике гимназие, да би влада болѣ учинила, кад би подигла за Србе у Новоме Саду сасвим изнова велику гимназию о трошку државноме, коя би стаяла под управом државном, као што су и остале гимназие, коє држава издржава.

Ако та велика ствар дође на четврти рат — на райхсрат, ко зна да ли ће она и тако сретно проћи, као што є прошла код унтеритхсрата. Гискра, Скене, Бергер, и остала ньиова дружина, тешко да ће хтѣти одобрити десетак иляда форинти на ту гимназию. А баш ако и одобре, и они ће искати да школа та буде чисто државна, єр председник унтерихтсрата Хазнер у исто є време и председник райхсрата.

Код такви околности ми се морамо престати надати, да ћемо доћи скоро до велике гимназие у Новоме Саду. Некад се тако надасмо, и іош већма, да ће се одобрити одлука нашега благовѣштенскога сабора, пак мало по мало нестаде и тога наданя. То є наша стара срећа.

И тако ми смо осуђени, да и даље на подпуну єдну средню школу чекамо. Наша дѣца већ и ове године одоше у туђа мѣста, да траже науке на туђим єзицима, са три пута већим трошком. Но о томе є сада бадава говорити.

Ствар є ова позната онима, кои сада раде на неким предлозима за конгрес. То су истина само предлози, од коих ко зна да ли ће што бити или не бити. Међутим ми морамо бити любопитни, да ли ће они то имати пред очима, и какав ће они начин изнаћи, да се оскудици той великой помогне.

Као што држава до сада никада и нигдѣ ние ни єдного новчића давала на наше школе, и као што и наш народ на саме просвѣтне цѣли дає данак као и други народи, ми имамо права и разлога искати од државе, да даде нашем народу єдну средню и єдну вишу школу: єдну велику гимназию и єдну правну академию. Сав тай трошак износио би на 20,000 ф. А кад држава дає већ до сада православним Романима у Ерделю 25,000 фор. на просвѣтне цѣли у помоћ, могли би и ми са разлогом ту и толику помоћ од нѣ искати.

У држави, у коіой има много различни вѣра, найболѣ є оставити сваку цркву да се сама за себе стара и да потребе своє подмирує. Школа є сасвим нешто друго; она є єдна од први државни потреба, и трошак на школу треба да є први државни трошак.

У царевини аустриской уобште се неиздає много на просвѣтне цѣли. Међутим се издає опет на то неколико милиона. А гдѣ се милиони на просвѣту издаю, ту се може искати, да коя иляда дође и на наш народ, кога има преко милион душа, а кои є у држави у сва времена учинио услуге саразмѣрно веће него и єдан други народ.

Ми треба да иштемо од државе такве школе. Изгледи нису велики, да ће то захтѣванѣ бити уважено, особито данас, кад те ствари прелазе преко они државни корпорация, у коима заступника наши нема, и у коима є понайвише само нѣмачки народ заступлѣн. Ми живимо у времену, у коме народ над народом тражи у толико више превласти, у колико свѣст народности уобште већи мах отимлѣ.

Захтѣванѣ наше, да нам држава даде єдну подпуну средню и єдну вишу школу, коє неишту више од 20,000 фор. годишнѣга трошка, заиста є сасвим умѣрено и умѣстно. И ми смо грађани државе, и ми сносимо нѣне терете, и ми за ню крв проливамо. Изображенѣ є нами у толико нуждние, у колико смо у томе више заостали.

Ни мало нам ние криво, што є унтерихтсрат поднео влади свой предлог, да оснує државну гимназию у Новоме Саду, са коіом патронат посла имати неће. Држава є у станю старати се за школу болѣ него неколико люди, кои се не бираю за патроне по любави ньиовой просвѣти народной и по ревности ньиовой, него по околностима и положаима. Државна гимназия свакад ће бити савршения него гимназия, са коіом онакови патронати рукую, какви су до сада код нас руковали.

Држава од своє стране, особито у ово садашнѣ време, подиваће такву школу у главноме ради главнога или обштега изображеня, али она неће моћи из вида изгубити, да ню оснива народу србскоме. Уобште, као што су школе државне у другим народима, такве би морале бити и оне, коє би држава у нашем народу подигла. Єзику и књижевности нашой морало би се у ньима дати оно мѣсто, коє се дає и по другим мѣстима другим єзицима.

Садашньи помоћници свети отаца у Карловцима вальда ће ствар ову у главноме бар од прилике овако сватити, и од државе тражити, да нам бар єдну средню и єдну вишу школу о државноме трошку даде. Са приходом од народнога фонда потребе се наше све намирити не могу. Захтѣванѣ то ние велико; оно є умѣрено да умѣрение бити не може. А без єдне подпуне гимназие и без правне академие у средини нашой ми ћемо за цѣло натезати и рамати у изображеню и просвѣти онако исто као и до сада, и никако главе дигнути нећемо. Недобиемо ли те двѣ школе, поред подпуне уређене богословие и други школа, браћа наша са оне стране Саве оставиће нас на брзо далеко иза себе. У Европи данас нема народа, осим у Турской, кои немаю у своіой средини они школа, коє су им за изображенѣ ньиово нуждне, и кои дѣцу свою мораю слати у области и землѣ друге, да се уче и науче на туђим єзицима.

Ова потреба осѣћана є код нас одавна и налазила є одзива у свему нашем овостраном народу. При свему томе ми се сумнямо, да су се на ню подпуно обазрели они, кои баш сада довршую у Карловцима предлоге своє за уређиванѣ цркве и школе.

Но ако они то нису урадили, треба да уради конгрес, ако га када буде. Без тога нам нема живота Тражило се то до сада, а од сада тражиће се све више. Сам унтерихтсрат признає, да би држава имала подигнути код нас вел. гимназию о државноме трошку. И унтерихтсрат, и влада, дали би се убѣдити, да є тако исто нуждна у нашой средини и правна академия.

Ако буде кадгод конгреса, кои ће имати снаге и волѣ, да о томе искрено ради, онда ћемо говорити о томе по реду и обширно. Од ови, кои данас на тим предлозима раде у Карловцима, неуздамо се, да би се на то обзирали.

Без школа нема просвѣте, без просвѣте данас нема ни люди ни народа. Док се са просвѣтом подижу данас и они народи, за коє се до сада ние знало, морамо и ми тражити, да иза ньи и за други неостаємо, и да послѣдньи не будемо.

Надзор над школама.

Под пређашньом владом наређено є било, да духовне власти надгледаю мале народне школе. Наредба є та важила како за католике, тако и за православне и протестанте.

Ово неколико година, како се код нас по той наредби ради, не види се никаква успѣха у тим школама. Напротив почело се ударати натраг од онога, што є за послѣдньи неколико година било урађено настояванѣм єдного єдинитога али неуморнога и вѣштога човѣка.

Са те немарности а и злоупотребленя, коє чинише неки свештеници, долазиле су честе и велике тужбе грађанским властима.

По свой прилици зла тога ние било само код нас, него га є морало

бити и код други народа. Може се то заключити одтуда, што е бечки унтерихтсрат сад скоро поднео предлог, да се та наредба измѣни, по коіой су диецезалне власти имале тай надзор, и да се надгледанѣ то повѣри комисии, у коіой ће бити и свештеника, и грађана, и учителя.

Предлог овай унтерихтсрата доћи ће на райхсрат, и овай ће га по свой прилици примити и усвоити.

Ми чуемо, да е начин тай препоручиван и у Карловцима сад при израђиваню предлога за цркву и школу, и да е и примлѣн. Може бити да су они, кои су то препоручивали, знали за тай предлог унтерихтсрата.

У другим областима промѣна та биће врло користна, гдѣ има и свештеника, и грађана, и учителя, више изображени. И код нас ће то бити болѣ, али и са тим се злоупотреблѣню доскочити и школе подизати неће. У обштинама нашима рѣдки су люди, кои зато имаю волѣ, знаня и снаге. Међутим у томе е начину много веће емство. А люде за то удесне ми зато сад не створисмо него ће их дати време.

---

†

Митрополит-владика

Петар Іовановић.

Кад е србска кнежевина из турскога робства истом ослободила се била, затекле су се у њой грчке владике и митрополити. Кнез Милош желио их е са србским синовима замѣнити. У договору са цариградском патриаршиом он е у томе успѣо, и за првога митрополита постави свога ратнога друга, архимандрита Мелентия, кои е са њиме у првим боевима био, и у добош ударао.

Митрополит Мелентие умро е на брзо. По смрти нѣговой зажели кнез Милош земльи своіой дати за митрополита не само србскога сина, него у исто врѣме човѣка наученога и зато способнога. Сбог тога се он обрати митрополиту Стратимировићу са молбом, кою е шабачки прота носио, да му даде човѣка из ове стране, кои е за то способан.

У оно време налазио се у кнежевой канцеларии као писар Павле Іовановић, кои е из ове стране на ону био прешао. Родом е он био из Илока. Свршивши науке, био е неко време професор у карловачкой гимназии, одакле е на ону страну прешао и за писара у кнежеву канцеларию примлѣн.

Кад е Стратимировић ту поруку од кнеза Милоша добио, он му по истоме проти одговори, да он има човѣка код себе, кои е за то способан. То е био тай писар нѣгове канцеларие Павле Іовановић.

Кад е прота у Крагуевац дошао, кнезу Милошу писмо и одговор митрополита Стратимировића предао, рекне кнез одма проти: а ти иди тамо у канцеларию и метаниши пред њим. Прота то учини, и писар кнежев Павле Іовановић нађе се у неприлици. Као што е кнез Милош необично радо се шалио, Іовановић е мислио да е то шала.

Али ние била шала. Осланяући се на препоруку митрополита Стратимировића, кнез Милош заиста одма свога тога писара одреди за митрополита. Владика се едан позове, и писар Павле Іовановић буде рукоположен узастопце за ђакона до архимандрита. Као архимандрита опреми га кнез одма у Цариград, да се у патриаршии произведе за митрополита.

Грчким владикама у Цариграду баш ние било наймилие, да код толики свои владика посвећую за митрополита младога човѣка, кои е кроз мало дана од ђакона произведен био за архимандрита. Но било им е то бадава: воля кнеза Милоша морала се извршити и била е извршена.

По повратку своме дошао е нови митрополит Петар натраг у кнежевину. У Пожаревцу е нашао кнеза Милоша, и ту е први пут служио.

Поставши тако 1834. митрополит србски у кнежевини, радио е на уређиваню цркве и подизаню богословие. Ова е већ за нѣговога времена била добро уређена. Уобште е он велики свой позив и задатак лепо испуњавао.

Но мутнѣ, кое су у кнежевини давно мах узеле биле, нису могле ни митрополита Петра оставити на миру, ма да се он од њи укланяо. Околности су га доводиле, да е и он, више преко волѣ и увѣреня свога, морао учинити корак кои и рећи рѣч кою против кнеза Милоша а касние против кнеза Михаила.

Ние му то ни едан ни други кнез толико замѣрао, али су му замѣрали неки приврженици њиови. И кад е са концем 1858. кнез Милош у кнежевину вратио се, нашло се люди, кои су митрополита Петра приклонили, да пређе на ову страну пре него е кнез Милош у Бѣоград дошао. Да е он кнеза Милоша онда у Бѣограду дочекао, за цѣло би тамо као митрополит и остао. Овако е пак митрополия сматрана као упразнѣна и затим и попунѣна.

Док се радило о томе, да му се пензия одреди, попуњавала се на овой страни епископия гор. карловачка. И као што се онда влада противила, да се завладичи и за ту диецезу изабере садашњи владика Груиć, понуди се митрополит Петар са том диецезом, кое се он и прими.

И тако митрополита Петра, кои е од 1834. до 1858 био митрополит у кнежевини, затече смрт као владику гор. карловачкога.

Уобште се може рећи, да е он био човѣк свуда на своме мѣсту; да има лѣпе заслуге за цркву у србской кнежевини; да е заслужио добар спомен у своме народу, и да му сад на гробу казати можемо: лака му земля и вѣчна памет!

ДОПИСИ.

С. У **Карловцима**, 28. септ. Горньо-карловачки епископ Петар већ е од некога времена поболѣвао. Болест му е била водена. Іошт у августу, кад е на конгрес долазио, зазлило му е тако, да е у Руми лежати морао, гдѣ му е крв пуштана. Он е био на конгресу, али се примѣчавало на нѣму да опада. Найпослѣ га болест обори сасвим, и некидан као што сте явили, заклопио е очи свое вѣчно. Као што чуем, он се смрти надао и нуждно разположенѣ учинио. Тако чуем, да е између осталога оставио народноме фонду 3000 ф. — Србски митрополит Михаило, са одобренѣм свое владе, молио е да се тѣло покойника, као бившега србскога митрополита, допусти пренети у Београд, но та молба ние примлѣна. Тѣло е, као што чуем, балсамисано. Сутра ће бити светчано опѣло и послѣ ће се тѣло пренети и саранити у ман. Крушедолу. И то сам чуо, да ће му владика Груиć говорити слово надгробно.

Ъ У **Београду** 21. септ. Нови турски комисар наймлое кућу под кирию, из чега се види, да он мисли дуго код нас остати, мисли, да се погодба тако брзо свршити неће. Оно мало турских чатрља што иза 1862. год. заостаде, сваки дан линяю и различни ударац и промѣна времена руши их, па већ има мѣста, на коима се и непознае, да е каква чатрља и била. Знамо по искуству, да и найболя кућа, коя остане за годину двие дана без поправке, знатно пропада и клони се рушеню и уништеню; а некмоли неће колибе отемелѣне на четири избишана ступчића. По овом управо незнамо, шта ће са процѣном бити, коя би онда, или у свое време могла имати неку цѣну, а сад, већ послѣ године дана, мѣста остала пуста и празна, на коима се неких и неких напрезаху очи да претворе гњилеж у драго каменѣ или у чисти новац.

Турци свою процѣну учинише, обзираући се на срећне околности и найблагодетния времена, у пуних 18 милиона гроша, а Срби око 4 милиона. Тражаше се, да се колико толико зблизи и тако Турци знаући, да су прекардашили, спуштили су на 9 милиона; а Срби да би се од незгода и неприлика опростили рекоше дати и 6 милиона, само да се едном прекине и да реку: цаба ти кирия, скиними се с врата. Сад е запело, па нити Турци спуштаю од послѣдњих 9 милиона, нити Срби придаю к изнуђени 6 милиона. И то ће се морати прекидати ма како било. Србима е тешко толики новац управо у воду бацити, ер осим други неволя, као што у прву спада сам град, много е турски мѣста, коя су по половине улица заузела, а при правилном уређиваню вароши, морала би се та мѣста уступати на обшти грађански ужитак.

Осим тога лубарданѣ нанело е много штете Србима: куће су искварене, много е из истих извучено, много е кое шта покрадено; штета е велика, а Ашир без чие помоћи ние и неће бити нигда у стању све то исплатити. У осталом и Турци и Срби имаю пуно право искати накнаду у Аширa или ма у кога било, али тек да се намири.

Та куповица и сва штета могла би се некако нагодити и доћи до прекиданя; али е главно питанѣ о граду, кои побия цѣну свему и недае надежде никаквой пробитачности. Уништаванѣм града развило би се богатство и напредак наше вароши, што би и сву Србию кренуло на болѣ у трговачким одношаима. Кад би се напустио град, онда би погодба била готова, и све би се платило готовим новцем, прегорели би смо и штете и неволѣ претрплѣне, ер трговачка радня и теченѣ морало би нам све те штете намирити.

Порти су градови у Србии од велике и моралне и материялне штете. Она на издржаванѣ ови градова троши силне новце; а градова ту и нема до едног Београда, кои е опет построен у корист не Турске нити Србие, већ за споляшнѣ операцие против Србие, и те операцие имале би опасност не само за Србию, већ и за порту, ер ко би закачио Србию, отворио би себи пут преко Тимока и продирао би далѣ у срце портине области. Овако е пак Србия яки бедем против нападаня на Турску, и Србия мора чувати цѣлост Турске, ер ако се туђом навалом заузме Турска, то за Србию добра бити неможе, ер и она би пропасти морала, а особито у таквим случаевима, кад би се узело за мѣрило политично раздѣленѣ Турске на основу европски неки државни начела, коя су убитачна по Србию и по Турску. Собствени интереси Србие захтеваю, да се одржи цѣлост порте и нико неможе одваяти те интересе, до они, кои оће да нестане турске цѣлости и Србие. Исто е тако порти у интересу чувати Србию, да іой ова може бити у помоћи особито у приликама, кад би се долазило до рушеня и политичног раздѣла истока. Порта треба да сматра Србию као васалну землю, као свог найболѣг и найкористниег савезника. Кад би се ово привело у дѣло, онда би Србия сама старала се, да порта задовольи христяне и да ови буду помоћници одржаню цѣлости Турске, као и Србия. Администрацию портину требало би преобразовати, да се жительима христянима налазећима се у области порте, даде емство равноправности и задовольства а тим да се покрене развитак у свой земльи. Таквом администрациом народ би се материялно оснажио, а и порта би код свию народа добила повѣреня, а и народ код нѣ; по досаданѣм пак нити имаю народи повѣреня у порту, нити порта у народима, а то е одвеће критичан положай.

У досаданѣм отуђаваюћем положаю, у коем се порта спрам народа у нѣной држави налази, а тако и народи спрам порте, раздражую се обе стране и иде се на судар и на нарушенѣ обштег спокойства, што неможе нигда имати срећног исхода или за обѣ, или бар за едну или другу страну.

✓ **Београд** 22. септ. Неможе ништа чудноватие бити ни смешние, него то, кад се разнесе глас: да е нови турски комесар амо дошавши, погодио стан за годину дана. Година дана истина ние век, али у оваким околностима, у оваковом станю, и сваки е сат, и сваки минут, зацело велике важности, и тако можда скуп, да се некоме доцние неће исплатити моћи. Турци су узели тай пример од неки Европеяца, све понайлак и на тенани, што они кажу рахат, али сасвим нешто друго ту лежи, кое дуго траюће бити неће, нит бити може. Турци су по овом судећи, едини данас, кои, тако радећи, новаца непотребую. — Свакояко излази, да ће се за тим временом, ако не сад, доцние вайкати. Само време на вратима куца; поравненѣ се учинити мора па хтело се то Турцима ил нехтело. Ми ћемо пратити дотле очима, догод се може, ер свете су оне речи, — коих се валя придржавати: „теже претеже“. Ако Турцима стало ние да се ово размрси, можда ће се наћи неки, кои ће те узе, ако Бог да, раскинути. Ако мисле Турци, да што добию за труле заоставштине њиове, валяло би да се што болѣ и живлѣ зато заузимаю, ер би иначе могло се догодити, да недобию ништа, и ту се нико више неби имао каяти него они.

Ъ У **Бѣограду** 23. сеп. О путу Нѣг. Свѣтлости господара нашега имамо овдѣ извѣстие, да се извезао у Гроцкой. Ту га е дочекао предсѣдник министарства г. Гарашанин и народ мѣста и околине оне. Одатле е господар са свитом своіом у Хасанпашину Паланку дошао на конак, гдѣ га е народ из мѣста тога и околине весело дочекао. Мала та варошица била е окићена народним нашим заставама и у вече е била освѣтлѣна. Господар свуда разпитуе и разгледа станѣ народа. У путу томе своме угледао е старца еднога од 80 година, упустио се са њим у разговор, и старац приповѣдаше живо ядно станѣ, у ком стеняше под Турцима, и оне устанке против Турака, кои народу слободу нѣгову донеше.

Уче е овамо стигао глас, да е наш бивши митрополит а у послѣднѣ време владика гор. карловачки преминуо тога дана у Карловцима. Одма е у подне смрт нѣгова оглашена а сад у суботу држаће му се у саборной цркви парастос. Чуемо, да е митрополит наш Михаило изявио же-

лю и да е влада била одобрила, искати од тамошнѣ власти, да се тѣло пок. митрополита овамо пренесе и овдѣ сарани поред досадашньи митрополита.

Код нас се ради о томе, да се установи друштво, кое ће превозити еспапе од Дунава до Алексинца. Досадашньи е превоз био спор и неуредан. Друштво ово оће да устрои више кола са коньима, и да еспапе уредно и на време превози. Биће то велика олакшица за трговину. Пренос ће бити бржи, уреднии и ефтинии. Не сумнямо, да се друштво таково на акциє склопити неће. И то би било прво друштво код нас на акциє. Послѣ ће доћи и друга.

По статистичной табели, кою издаде у „Срб. Нов." статист. одѣленѣ мин. финансиє, има у србской кнежевини 37 вароши већи и мали. Бѣоград, главна варош, нема ни пуни 15,000 душа. Иманѣ главне вароши не износи више од 1,435.582 дуката. Послѣ Бѣограда долази Пожаревац са броєм душа и иманѣм већи од остали. У нѣму има 6062 душе а иманѣ му е прецѣнѣно на 269,288 дуката. Иза Пожаревца долази на ред Смедерево по иманю — 226,536 дуката а Шабац са броєм душа, и то 5,909. Ми смо мислили, да е Шабац и са иманѣм найячи послѣ Бѣограда, а оно е яче и Смедерево и Пожаревац.

II. — Са **бугарске границе** 21 септембра. Данашньи живот народни у Бугара ниє врло жив. Школе се похвално подижу, но већином по застарѣлом грчком крою, премда се надамо, да ће се и то временом на болѣ окренути, єр народ ровностно е прионуо око тога и увидѣо е, да ће му само просвѣта моћи помоћи. Али та помоћ тек ће споро сазрѣти, єр док просвѣта пробиє све народне слоєве бугарскога народа, кои е толике вѣкове чамио у тѣлесном и душевном робству, том се оће дуго времена. Свѣст е народна жива, желя за независношћу народном никад ниє престала огрѣвати бугарска срца, има их родолюба, кои на томе и раде, али како су се и колико пута преварили у своим намѣрама! Пре су се Бугари уздали у Русе; побѣде руске над Турцима улиле су им надежду, да ће и са Балкана нестати полумѣсеца; и данас нису у народу престале симпатиє спрам сѣверне браће своє; али е и то истина, да се у послѣднѣ време опажа як противан правац мишлѣня у великом дѣлу бугарске интелигенциє, коя не толико из мрзости или неповѣреня окреће Русима леђа, колико из нестрплѣня, што неможе да дочека дан ослобођеня народнога, пак покушава преко другога доћи до те топле желѣне цѣли. Наравно, да ту има и агента туђи. Има их, кои мисле у свези са прекодунавским Романима до нечега доћи: Романи су се уединили, пак се тако некои бугарски родолюби надаю и за себе; осим тога стресли су Романи са себе сасвим уплив грчког свештенства, пак ови Бугари родолюби мисле, да ће уз Романе и они се опростити турски фанариота. Да би се ради тога зближили Романи и Бугари, настали су Бугари, да у Букурешту, гдѣ е могуће нешто слободниє писати, издаю новине политичне на бугарском и романском єзику. Али ови покушаи нису досада добро пролазили; влада романска забрани єдан од ови листова, а неће бити болѣ среће и други лист, кога на мѣсто забранѣнога почеше издавати у Букурешту. С друге стране и та е незгода ту, што бугарски листови букурешки немаю довољно подпоре у народу, будући их турска влада непушта у свою област, те тако рамлѣ цѣла ствар у новчаном обзиру, а уз то нема праве цѣли, будући да бугарски народ ипак нема никакве користи од загранични бугарски новина, кое неможе читати. Било их е овдѣ ондѣ Бугара, кои су покушали крадом читати букурешке бугарске листове; али зло су прошли од турски власти, кад су ове дознале за то велико злочинство.

Пре сам вам споменуо, да код Бугара шкоди врло, што су се исключиво бацили на црквено питанѣ. Узметели кое бугарске новине, гдѣ се што слободниє пише, само ћете наћи тужбе на фанариотске вуке у пастирском руву, на грчко невалялство и лукавство, ту се народ побуђує на мрзост против Грка и грчке књиге, и непрестає се проповѣдати мрзост против грчкога єзика, єр преко овога иду Грци на своє господарство над Бугарима, а тим на остваренѣ свои снова о византиском царству.

Никоме, па ни самим Грцима, неће падати на ум, да брани с те стране фанариоте; єр ако се, рецимо, Грци у кралѣвству и могу изговарати тим, да и они мрзе на фанариоте, ипак е лако поняти, да и они сами са найвећим учешћем прате данашню борбу Бугара против грчкога елемента у школи и цркви, и њима неби ни найманѣ криво било, кад би фанариотима пошло за руком, да макар све Бугаре погрче, па ма после и сами они казали, да су фанариотска средства на ту цѣл била непоштена, подла итд. Али разумни Грци и сами су давно увидѣли, да од погрчаваня Бугара нема више ништа, да такови покушаи могу само шкодити приятельству међу Бугарима и Грцима, без кога ће ићи ослобођенѣ од обштег варварског угнѣтателя тешко и споро; с тога и они осуђую, из ови обзира, фанариотски поступак и перу руке своє од сваког фанариотског грѣха.

А у свом одпору против омражени фанарлия Бугари су претѣрали. Заслѣплѣни вѣчитим драженѣм мисле, да им е сво зло од цариградске патрикане и владика, кои из Цариграда долазе. С тога, што год раде, све им иде против Грка, и изриком веле, да они немаю у своим явним подвизима ништа против Турака, шта више, непрестаю сваком приликом увѣравати, како су они вазда найпослушнии поданици султанови, у црквама своим — често и непозвани — чине „долгоденствия" за султана, и не рѣдко у своіой мрзости иду толико, да проказую политично зрѣлиє Грке као бунтовнике, као оне, кои иду, да се ослободе испод ярма силнога падише.

Тако чине сви политично незрѣли народи; они неиспитую, гдѣ е прави извор, гдѣ е корен оном злу, кое их тишти, него виде оруђе, кое их гнѣчи, пак на нѣга насрћу, а руку, коя влада тим оруђем, оставляю на миру, мислећи вальда, да и та рука неће ништа важити без оруђа. Искуство столѣтно ниє било никад кадро освѣстити ове народе; кад е катастрофа прошла и дала им се прилика, да мирниє промисле о ствари, онда су налазили, да су лудо чивили, ломећи снагу свою о оруђе, а оставляюћи управляюћу руку на миру; па ипак, чим е дошла нова прилика, нису пропустили падати у стару погрѣшку...

Тако и Бугари у своіой борби против фанариота Грка.

Какве су томе послѣдице, то видимо ясно. Поред свеколике борбе против фанариота, нису се ни єдногa владике опростили, кога им е цариградска патрияршия нашла за добро послати; ако су га пак гдѣгод и прогнали, морали су га наново примити. Доказа ено неки дан у Рушчуку, гдѣ сам министар просвѣте (али турске просвѣте!) на турски начин поврати Бугарима омражена владику!

Али я сам данас доста отегао; биће іош дана, па ћемо моћи о томе іош кою рећи.

К. У **Бечу** 24. септ. Од разпуштаня войске као да неће бити ништа. Разнешен е био глас, да е већ наредба ратнога министра изишла, да се од сваке стотине по двадесет момака одпусти. С тим би се нешто уштедило, али прости войници найманѣ стаю. Официри се одпуштати не могу. Но као што сад ствари стоє, неће се ни солдати одпуштати. Сад се пориче, да е о томе наредба каква изишла, и има други знакова, да неће ни изићи. Тако се каже, да ће ерцхерцог Леополд поћи и у Млѣтачку, и у Далмацию, да обиђе и прегледа тамошнѣ градове и луке. Ово ћете разумѣти шта значи. Влада наша дакле увиђа, да послѣдньи уговор талиянско-француски ниє чист посао, и да у Италии може доћи до сукоба. Види се то о по єдном званичном обясненю талиянске владе, у коіой се отворено каже, да краль Виктор ниє заборавио на Млѣтке, и да би Аустрия из Млѣтака могла Италии бити опасна. И премѣштай престолнице талиянске из Турина у Флоренцу доказує то исто са войнички обзира. — Осим свега тога имамо за то мерило и у нашим биржанима. Папири се продаю а звечећи новац тражи и купує.

Може бити да ће бити и ваши читаоца кои ће радо знати, да е царско Вел. изволѣло одредити пет стипендия за пет млади люди, кои знаю хрватски єзик те се посвете военой судской струци. Стипендиє су од 250 фор. Они, кои желе те стипендиє добити, мораю се обвезати у своє време шест година служити у оним предѣлима, гдѣ е хрватски єзик преко нуждан при суђеню. Нећели се у граници увести судска радня на томе или на народноме єзику? Али онда би брой тай био мали.

Но то су ситнице спрам светски догађая. Данско-нѣмачко питанѣ никако се непрекида а талиянско већ починѣ пламтити. Осим онога, што сам вам одавдѣ явио, имам вам додати іошт и то, да сам Наполеон тражи новаца у заям за Италию. Звао е због тога Ротшилда, и кад е овай тражио ємство, цар е казао, да ће он ямчити за тай заям. Шта е то друго него заедница у послу, сбог кога се новци траже.

Такви су сада знаци, а оћели они проћи на лио онако, као што су рѣчи оне Наполеонове, што их е лани у новембру явно изговорио, то ће се касниє видити. Свѣт се нада олуи, и то жестокой.

Србия.

Из „Србски Новина" вадимо овай преглед пописаног жительства и иманя у Србии. Варош Београд има 14,760 жителя, иманѣ іой врѣди 1,435,582 дуката; окружѣ алексиначко има 44 обштине са 43,875 душа, иманѣ врѣди 477,202 дуката; окружѣ бѣоградско има 63 обшт. са 58,471 душом, иманѣ врѣди 1,008,331 дукат; окружѣ валѣвско има 67 обштина са 71,708 душа, иманѣ врѣди 1,143,818 дуката; окружѣ кнежевачко има 53 обштине са 51,118 душа, иманѣ врѣди 1,343,474 дуката; окружиє крагуєвачко има 8 обштина са 88,752 жителя, иманѣ врѣди 2,198,224 дуката; окружѣ краинско има 73 обштине са 65,580 душа, иманѣ врѣди 1,256,738 дуката; окружѣ крушевачко има 57 обштина са 61,380 жителя, иманѣ врѣди 777,664 дуката; окружѣ подринско има 26 обштина са 46,390 душа, иманѣ врѣди 377,001 дукат; окружѣ пожаревачко има 159 обштина са 130,001 душом, иманѣ врѣди 2,087,000 дуката; окружѣ рудничко има 47 обштина са 44,400 душа, иманѣ врѣди 473,412 дуката; окружѣ смедеревско има 54 обштине са 52,681 душом, иманѣ врѣди 2,368,444 дуката; окружѣ ужичко има 82 обштине са 98,774 жителя, иманѣ врѣди 534,659 дуката; окружѣ црнорѣчко има 40 обшт. са 50,936 душа, иманѣ врѣди 793,144 дуката; окружѣ чачанско има 54 обштине са 54,566 душа, иманѣ врѣди 543,141 дукат; окружѣ шабачко има 48 обштина са 65.437 душа, иманѣ врѣди 777,887 дуката; окружѣ ягодинско има 68 обштина са 58,521 душом, иманѣ врѣди 1.001,925 дуката; окружѣ ћуприско има 72 обшт. са 51,318 душа, иманѣ врѣди 918,713 дуката. Цѣла Србия има 1088 обштина, са 571.646 мушки, 537,022 женски, укупно 1,108,668 душа, а свеколико иманѣ у Србии врѣди 19,515,749 дуката.

Угарска.

Друштво несмильско за виноѣлство заключило е, сваке године у Несмилю устроити лицитацию права несмильска вина у боцама и бурадима. Ове године била е лицитация 22. септембра.

— Два техника у Будиму ишту, да им се да привилегия, єр су, веле, изнашли, како се рана може сачувати 10, 20, пак и 100 година, а да се ни найманѣ непоквари, или да изгуби свою моћ за ницанѣ. Сувише, излишно е рану притом превртати. Уз то неможе рана изгорети.

О питаню угарском ово се пише: Различити знаци показую, да е влада наумила сазвати земальски сабор, чим се свршe приправни послови. Као што е познато, влада држи за главно условлѣ овога корака уређенѣ административни власти земальски. Судско устройство узима се као ствар свршена, премда остваренѣ нѣгово зависи од околности. Провизория, коя у Угарской влада већ три године дана, има бити замѣнута **новом провизориом**, за кою се чине припреме. Под предсѣдаванѣм губернатора, грофа Палфиє, засѣдава у Будиму комисия, коя се занима основним мислима нове провизориє, коя ће траяти до уреднога уређеня земальскога сабора. Али ова комисия израдила е досад тек главне црте новог тог устройства. Говори се, да ће се нова провизория завести найдалѣ до марта идуће године.

— Єдном ванугарском листу пишу из Угарске: Двѣ страшне године наишле су на землю: прошле године сасвим неродица, данас прилична жетва, али нема цѣне, тако да земля зацѣло у половину манѣ дає но 1862. године, па ипак расте порция сваке године. Немогу вам описати очаянѣ польодѣлаца. Да нас Бог сахрани; међутим влада истѣрує ексекуциом заоставшу порцию... Ако се оће што да прода, то се мора дати испод цѣне. Наши економи немогу да продаду лѣпу тешку пшеницу по 2 ф. 50 нов. меров. Више депутация спрема се, да код найв. престола моле, да се са порезом причека.

— Из Беча пишу, да су финансиске власти у Угарской добиле налог, да се при истѣриваню пореза ни на што необзиру, єр се може узети, да су ране од ланске неродне године већ залѣчене.

— 1. октобра р. отворена е у Пешти свечано прва банка за занате у Угарской, коіой е цѣл помоћи занатима, кои немаю за свой развитак довольна новчана средства.

Аустрия.

Берлинском „Крайцайтунгу" пишу из Беча, да ће се войска умалити найвише у 30—40,000 момака. Може бити, додає дописник, да е ратно министарство начинило рачун, у колико войска може бити умалѣна и оће ли се тим много уштедити; али од броєня до извршеня іошт е далек пут. Политичне околности врло су непоуздане, већма но икад досада, и зато, вели, ниє савѣтно, да Аустрия прва полаже оружѣ. — Том дописнику нећемо се особито захвалити на тим красним изгледима. — О истой ствари пише „Политик:" Умалѣнѣ войске, кое е сад наређено, необично е пространо, єр ће се

войска умалити у читаву петину. То є дакле найвеће умалѣнѣ войске, кое се у Аустрии предузело за владе данашнѣга цара. Свойствена є наредба, коя опредѣлява, да се нарочито они войници одпуштаю, кои непоказую довольно окретности у войничкой служби. При одпуштаню войника узео се обзир само на оне, кои од дуже времена служе. — О истой ствари пише берлински „Н. А. Цтг.“ да се ради предстоећи догађая у Италии и немисли на какво умалѣнѣ у другом корпусу; из Млѣтачке неће се у другу кою провинцию ни єдна бригада премѣстити. — Напослѣдку у обяснѣнѣ ове ствари да споменемо и то, да у войсци, нарочито пак у другом корпусу (у Млѣтачкой), предстое многобройна авансованя.

Чешка и Моравска.

Неки дан био є славни Чех Палацки у великой опасности; на єдной пияци прашкой мало што нису кола єдна згавила заслужнога старца.

Србски полковник Зах (рођени Чех) био є 18. септ. у Прагу, враћаюћи се из Шалона, куда га є у табор послала србска влада. Сутра дан кренуо се далѣ у Београд.

Русия.

Међу простим свѣтом у Русии раширило се пиянство тако, да люди, кад иду у полѣ на посао, неишту за посао новаца, него да им се дае рана, а то є обично скуплѣ, ер є прво условлѣ то, да им се да ракие, колико кои може попити. Радиник у фабрици, чим добие новце, управо иде у крчму и попие уеданпут све до послѣднѣ паре. Колеба му се изврила, у кући нема ништа, жена слаба, дѣца изгладнѣла. Кад се напие, изврне се, па чмава; ако є послѣ тога слаб, онда скине са кѣери и послѣднѣ одѣло, да би се окрѣпио пићем. И тако оде на посао, а господар или га неприми, или му даемане плаће. Многи од пића и умру.

Код Герхарда у Липску изишла є ови дана књижица польска: „Неколико рѣчи поводом прокламацие кнеза Сапѣхе.“ У той брошурици описуе се, како є постао польски устанак, шта се у нѣму радило и како є пао. То є прва обширна расправа о овой ствари. Списао є Поляк, кои све околности добро познае, кои нити спада у страну црвену (демократску) нити у бѣлу (аристократску), дакле може о ствари судити са више безпристраности. Цѣл ове нѣгове брошуре та є, да представи революционой странци пагубне послѣдице устанка, кои є она „грѣшном лакоумности“ почела, као и да би є побудио, да се за любав отачбине остави революциони агитация, како би земља дошла до потребнога покоя, те си извидала свое тешке ране. Устанак су спремали „црвени“ двѣ године дана, али управо удесила га є революциона странка европска, коіой є польска демокрация безвольна справа. Она є при том ишла на сединѣнѣ Италие. Имућно племство с почетка се устручавало, и кад є устанак букнуо, било є против нѣга, и рѣшило се учествовати у устанку тек онда, кад се из Париза надало, да ће се западне силе умѣшати оружаном руком. — Чланове средоточнога одбора и революционо устройство характерише писац овако: „Пѣна польскога друштва, люди без икаквога характера, доктринари революцие, морални и финансиски банкроти, подчинѣни чиновници, техници, лажи-списатели, вояци нижега степена, утекавши свештеници и неколико племенито мислећи ревнителя, као Франковски и Садлевски, то су били чланови одбора и нѣговога устройства. Ови люди овладали су целом земльом, и народ их се бояо као куге, коя є у нѣму бѣснила. Све што се из тога устройства показало, било є врло среднѣ руке, без сваке важности, без сваке способности.“

Турска.

Черкези се непрестано селе у Турску. Многе од њи шалю у околину смирнанску, други долазе у Бугарску, гдѣ су за њи назначене землѣ. Бугари се бое од ови полудивльи Азията.

— Са Грчком є подписан телеграфски уговор.

Из Цариграда се явля, да є енглески посланик искао од порте, да островима Крети (Кандии) и Самосу даде независну управу. Ово би била као федерация у Турской. Међутим порта с на овим островима умножила посаду у 1000 момака.

Италия.

Са свию краева Италие долазе протести против себичнога поступка Туринаца. Владини и независни листови истина припознаю заслуге Турина за слободу Италие, али веле, нетреба Турин да у єдан час лудости уништи свое дугогодишнѣ заслуге за отачбину. Єдан лист вели, да би Туринци зацѣло били свое бѣснило угушили, да су могли предвидѣти, како ће се радовати неприятельи Италие догађаима туринским од 9. и 10. септембра. Напротив варош туринска тужи се на премѣштанѣ престолнице у Флоренцию и издала є и свой протест против тога. Вели, да є сваки умирен уговором од 3. септембра, али да є сваки незадоволян премѣштаем престолнице, будући є парламент заключио, да є главно мѣсто Италие Рим, дакле премѣштанѣ престолнице у Флоренцию значило би толико, колико одрећи се Рима.

Француска.

Полузванични листови доносе непрестано чланке о уговору од 3. септембра, у коима расвѣтляваю политику француску. То им є некако припѣв, да ће Италия сад бити слободна и да у њой неће бити никакви туђинаца, до само Аустриянаца у Млѣтачкой.

— Принц Хумберт дошао є у Париз 16. септембра, али є одма отишао у Турин, куда є телеграфом позван. Неприятельи Италие тумаче му нагли одлазак тим, да му отац Виктор Емануил мисли оставити круну, те му предати владу над Италиом.

ТЕЛЕГРАМ

уредништву „Напредка“.

Беч, 26. септембра у 9 сати 16 мин. пре подне. — Кардинал Антонели послао є ноту кардиналу-нунцию Кићи, у коіой вели: да є папа готов на то пристати, да Французе у Риму замѣни посада друге кое силе (осим Италие), али да нѣгова (папина) войничка сила ние довольна. Пиемонтеска наставля далѣ свой нелоялни рат. Погодба француско-талиянска само є емство революции. Папа протестуе против свакога злоупотреблѣня насиля. У осталом не одступа од свога права као папа-суверен.

ТРГОВИНА.

Пешта 23 септембра. Чисто жито одржало се на цѣни при свем том што страни наручбина за купованѣ нема. Продавци нису тели да попусте цѣну, а узрок є тому може бити и тай, што се у последнѣ доба слабие рана довозила. Што се дакле продало, продало се по ючерашньой цѣни. — Продато є свега 5,700 мерова и то 1000 мерова потиског чистог жита 89—90 фун. по фор. 3.50 нов., 500 мер. 89—90 фун. по фор. 3.15 новч., 500 мер. 88 пун. по фор. 2.70 нов., за готов новац. Банатског жита продато є 1,700 мер. 88—89 фун. по фор. 2.90 нов. Зоб стои по фор. 1,25 нов.

На дебрецинском вашару продало се 1500—2000 центи сировог меда по фор. 19—20 йента.

Сисак, 20. септембра. Житна радня била є ове неделѣ као и прошасте. Наша пияца іошт ние довольно с раном снабдѣвена, и док год то небуде и довози не буду већи, донде неће моћи бити велике продае. Продато є ове неделѣ: чистог жита око 10,000 мерова 85—89 фун. по ф. 2.90—3.40 нов. Кукуруза око 7000 мерова по фор. 2.40—2.53 нов. Зоб купуе и ерариум и то робу од 46 фун. по фор. 1.25—1.26 нов. али продавци тешко пристаю на ту цѣну. Воде опадаю али су зато опет добре за пловидбу.

СТАНѢ ВОДЕ.

Пешта 19 сеп: 8' —“ преко 0 опада
Пожун 18 сеп: 1' —“ преко 0 опада.
Т. Фелдвар 19 сеп: 5' 11 и по“ п. 0 оп.

Бечка берза од 26 септембра

Цесар дукати — — — —	5.51
Сребро — — — — —	116.25

ПОЗИВ

у сѣдницу књижевног одѣленя „Матице Србске.“

Сва гг. чланови књижевног оделеня овим се позиваю у явну сѣдницу књижевног оделеня, коя ће се 3. (15.) октобра о. г. у 9 сати пре подне држати.

Главни є предмет те сѣднице: избор подпредсѣдника и избор одбора за књижевно оделенѣ.

У Новом Саду, 25. септ. 1864.

Председ. „Матице Србске“
Платон, епископ.

Књижевни оглас.

Ново дѣло познатог нашег списателя г. Іоксима Новића Оточанина под насловом:

Живот и смрт Карађорђа

изишло є ово дана из штампе на 28 табака и стои 1 фор. 50 новч., добити се може у епископской печатньи. Ко 10 комада узме, добия 1 на дар.

Явна благодарност.

Госпоі Марии Трандафил!

За дужност себи узимам да вам явно пред светом благодарим за благочинства коя сам од вас за две пуне године уживао докле сам у приправничком заводу био, ер помоћу вашом, због сиромаштва родительске помоћи лишен, никакве оскудице трпио нисам, зато сад овим явно пред светом благодарим вам.

К. ЖИВКОИЋ
свршени приправник.

ОГЛАСИ.

На бр. 3494. — 864.

ОГЛАС.

Месаренѣ у кругу слоб. и краль. града Осѣка уступити ће се 1. децемб. 1864. на єдну или по околности на три године дана уз ямчевину од 5000 фор. а. вр. словом пет хиљада форинти а. вр. коя се у папирима явну вредност имаюћим или у непрокретном добру састояти има, найповольние понуђаюћем.

Подузетници се овим позиваю, да свое добро запечаћене, са 5% жаобином провиђене писмене понуде, у коима се подведно и цена фунти говеђине, коя є за читаво време продузећа непромѣнльива, найдуже до 20. октобра да 1864., 10 сати пре подне — код овоградског поглаварства поднесу.

Поближа условля, могу се код поглаварства дневно читати.

Скупштина слоб. и кр. града Осѣка.
У Осѣку дана 3. октобра 1864.

1—3

Девоячко училиште и воспиталиште Марие Кутке у Вршцу

отвара се 28. Септембра (10. окт.) т. г. нов школски течай. Примаю се како стране, тако и оне ученице, кое сву дворбу (стан и препит. и др.) у заведению имати желе. Извештае како устмене тако и писмене, драговольно ће по захтеваню саобштавати горе назначена начелница, у Милошевићевой кући бр. 799.

Примедба: Са осталим предметима напоредо, предае се и источ. правосл. наука христ., срб. єзик и история србског народа. 1—2

Лицитация.

У Руми, тако звана „стара пивара“ даваће се 9. октобра о. г. по рим. после подне у 3 сата под кирию.

Кућа се ова састои из два оделеня. У првом є велика крчма, две собе, куйна и шпайс; у другоме є обиталиште са шест соба, две куйне и шпайсом.

Осим тога има у овой кући четири подрума сваки за себе, скупа на четири хиляде пића акова, єдан хамбар с два тавана на четири хиляде мерова хране и єдна котобаня на шест хиляда ока кукуруза. Шупа за четвора кола, штала за двадесет коня; у истой кући налазе се и парне илице и купатила у кадама, лепа башта с кугланом, а ходник є пред кућом са стаклом затворен; иста є кућа и напродаю. — Ближа извѣстия у Н. Саду код г. Косте Исаковића, а у Румии код г. Николе Чаркацића трговца.

(1—2)

Натѣчай.

Жупаниски срезки суд вуковарски разписуе овим натѣчай за звание бележничко обштинах Трпиня, Баршадин и Вера.

Годишня плата се состои из 450 ф. а. вр. у готовом новцу, 10 хвати тврди дрва и безплатним станом.

Сви они, кои звание ово получити желе, имаду молбенице свое кроз предпоставлѣну свою власт суду овом до 30 септембра т. г. предложити.

У Вуковару 7. септ. 1864.

Жуп. вел. судац
Миковић.

1—3

У шайкашк. батал. У месту Локу близу цркве под бр. 39. налази се кућа на продаю са 3 собе, подрумом — штала за коњ све у добром станю — 2 ланца ораће землѣ, 1 ланац изсађена винограда. У месту истом нема шилда засад. — Кои би желио то купити, нека се изволи код пароха Жабальског Д. Миклушевића као притяжателя приявити. —

1—1

ОБЯВА.

Кафана и бирт код „црнога орла“ са свима реквизитама дае се од 1. (13.) новембра о. г. под аренду на 1 или 3 године. Они кои желе под аренду узети нек изволе 1. (13.) октобра код црног орла доћи и ту са притяжателѣм уговорити.

2—2

Ракетли

За бербу у велкиом избору добре и єфтине препоручую є.

С Поштованѣм
В. М. Стефановић,
У Новом Саду код бела Петла.

2—2

У **гимназии карловачкой** починѣ се школа 2. октоб. по старом. Сви се ученици позиваю, да до 1. окт. изключ. у Карловци буду, надлежено се прияве и упишу. Ко касние дође може лако одбиен бити. У Карловци 10. септ. 1864. Бр. 81.

2—2 Гимназие Управительство.

Издае, уређуе и одговара др. Д. Медаковић.

Брвотиском Епископске печатнѣ.